

prima instanță: Judecătoria Edineț, sediul Dondușeni (jud: L. Țurcan)
instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Garbuz, A. Ciobanu, Iu. Grosu)

D E C I Z I E

23 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Marcel Rață,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Pascal,
Alexandra Pascal, Igor Oprea și Liudmila Oprea împotriva lui Marcel Rață cu privire
la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune,
împotriva încheierii din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 02 noiembrie 2018, Vasile Pascal, Alexandra Pascal, Igor Oprea și Liudmila Oprea au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcel Rață cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

Prin hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Pascal, Alexandra Pascal, Igor Oprea și Liudmila Oprea.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul lui Vasile Pascal prejudiciul material în sumă de 41 445,78 de lei și suma de 1 690,45 dolari SUA, conform cursului existent la data emiterii hotărârii, constituită din: suma de 34 485,20 de lei cu titlu de prejudiciu material; suma de 1 004,42 lei și 608,16 lei cu titlu de taxă de stat și suma de 5 348 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 2 160 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul lui Vasile Pascal suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 100 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul Alexandrei Pascal suma de 25417,48 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 2 468 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 837 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul Alexandrei Pascal suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 100 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul lui Igor Oprea suma de 34 661,85 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 270 de lei și 786 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 8 000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 1 312 lei cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul lui Igor Oprea suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 100 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul Liudmilei Oprea suma de 29 514,28 lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 860,64 de lei cu titlu de taxă de stat și suma de 4 865 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 1 057 de lei cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul Liudmilei Oprea suma de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral.

S-a încasat de la Marcel Rață în beneficiul statului suma de 100 de lei cu titlu de taxă de stat pentru capătul de cerere privind încasarea prejudiciului moral.

Pentru a se pronunța astfel, prima instanță cu referire la circumstanțele cauzei a reținut că, prin decizia din 09 aprilie 2015 a Curții de Apel Bălți, au fost admise apelurile declarate de Procurorul în Procuratura Edineț, părțile vătămate Igor Oprea, Liudmila Oprea, Vasile Pascal, Alexandra Pascal, Veaceslav Magala și inculpaților Marcel Rață și Andrei Rață, casată sentința din 28 februarie 2012 a Judecătoriei Edineț și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de prima instanță, prin care Marcel Rață a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) și d), art. 244 alin. (2) lit. b) și art. 251 din Codul penal, soluție menținută prin decizia din 03 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție.

De asemenea, instanța de fond a stabilit că la materialele cauzei au fost anexate hotărârile judecătorești irevocabile privind încasarea de la reclamantii a datoriilor, care au fost puse în executare.

Astfel, prima instanță a concluzionat că mijloacele financiare folosite de către Marcel Rață urmează a fi restituite reclamantilor, ultimii fiind prejudiciați material.

La fel, prima instanță a ajuns la concluzia că după pronunțarea deciziei din 03 noiembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție, reclamantii au suportat cheltuieli de asistență juridică și anume: Vasile Pascal în sumă de 5 348 de lei; Alexandra Pascal - 2 468 de lei; Igor Oprea - 8 000 de lei și Liudmila Oprea în sumă de 4 865 de lei, care au fost încasate de la pârât.

Totodată, instanța a considerat rațional de a încasa de la pârât în beneficiul reclamantilor a sumei de 10 000 de lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți s-a respins apelul declarat de Marcel Rață și s-a menținut hotărârea din 12 martie 2019 a Judecătoriei Edineț, sediul Dondușeni.

La 03 decembrie 2019, prin intermediul oficiului poștal, Marcel Rață a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, care prin încheierea din 12 februarie 2020 a Curții Supreme de Justiție a fost respins ca inadmisibil.

La 25 mai 2020, Marcel Rață, în temeiul art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, a depus cerere de revizuire a deciziei din 03 octombrie 2019 emisă de Curtea de Apel Bălți.

În motivarea cererii de revizuire a menționat că instanțele, examinând cererile, au citat doar normele legale la care au făcut referire cu formularea concluziei succinte și generale, menționând că, instanța de apel nu a supus unei cercetări efective argumentele invocate în cererea de apel și în acest mod a încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Instanța nu a avut o opinie separată de cea a intimaților, mai mult în viziunea acestuia ar fi fost necesar ca la determinarea soluției să fie aplicată legea, precizate circumstanțele și caracterul juridic.

Consideră că la dosar lipsesc probe necesare, veridice, incontestabile și concludente care ar confirma însuși faptul cauzării unui prejudiciu nepatrimonial intimaților prin acțiunile ilegale ale sale, care ca consecință ar justifica pretențiile intimaților și ar justifica pretinderea unui prejudiciu moral de la revizuent.

Prin încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca fiind inadmisibilă cererea lui Marcel Rață de revizuire a deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți.

La 15 iulie 2020, Marcel Rață a declarat recurs, prin care a solicitat casarea încheierii din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept material, ceea ce a dus la soluționarea greșită a cauzei, precum și probele prezentate, iar erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, în susținerea cererii de revizuire s-a redat conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanța de revizuire a normelor legale aplicabile speței.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele dosarului rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa părților la 01 iulie 2020, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f.d. 117, Vol. II), care a fost recepționată de recurent la data de 07 iulie 2020, conform avizului de recepție (f.d.122, Vol. II)

Astfel, recursul declarat la 15 iulie 2020, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile invocate în recurs Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii contestate, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele dosarului, la 25 mai 2020, Marcel Rață a depus cerere de revizuire a deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Bălți, în

temeiul art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, care prin încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți s-a respins ca fiind inadmisibilă.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că Curtea de Apel Bălți corect a constatat inadmisibilitatea acesteia, or temeiurile declarării revizuirii împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile de către legiuitor sunt specificate exhaustiv în art. 449 Cod de procedură civilă.

Așadar, materialele cauzei cert denotă că revizuentul a depus cererea de revizuire în conformitate cu prevederile art. 449 lit. b) din Codul de procedură civilă, fără a anexa careva probe.

În conformitate cu art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale cauzei care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuentului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a cauzei.

Din prevederile enunțate este important de înțeles că circumstanțele sau faptele trebuiau să existe obiectiv până la data pronunțării hotărârii, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată, să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

Cu alte cuvinte, art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, vorbește despre circumstanțe (fapte) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucât examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte).

Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire.

Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Sub acest aspect, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv până la data pronunțării hotărârii, ele urmând a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii.

Faptele noi apărute după adoptarea hotărârii pot servi temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

Circumstanțele sau faptele prezentate ca temei de revizuire trebuie să influențeze esențial soluția dată inițial de instanță, în sensul că nu orice circumstanțe sau fapte necunoscute anterior pot servi temei de revizuire, ci doar atunci când sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei, or aceste noi circumstanțe conduc după sine la apariția, modificarea sau încetarea raporturilor juridice dintre părțile în litigiu și deci sunt determinante pentru judecarea justă a cauzei.

Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) Cod de procedură civilă, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

Prin urmare, Colegiul constată că revizuentul nu a prezentat înscrisuri noi care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată, în timp ce cele

invocate nu au putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată ori de natură să răstoarne o situație juridică deja stabilită.

În consecință, sub aspectul analizat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că argumentele invocate de Marcel Rață se referă la dezacordul cu soluția pronunțată de către Curtea de Apel Bălți prin decizia a cărei revizuire s-a pretins, și nu atestă prin prisma art. 449 Cod de procedură civilă, careva temeiuri legale de revizuire.

Astfel, la caz se va remarca că admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante.

Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului res judicata (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei.

Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (Roșca v. Moldova, citată mai sus, § 25, Popov nr. 2 vs. Moldova).

Distinct de cele relatate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Marcel Rață.

Se menține încheierea din 18 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Vasile Pascal, Alexandra Pascal, Igor Oprea și Liudmila Oprea împotriva lui Marcel Rață cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat